

آبونه شرائطی

داخلی ، خارجی هریر ایچون
سنه لی (۲۵۰) ، آلتی آیلنی
(۱۳۰) فروشدر .

[نسخہ سی ۵ فروش ،
سنه لی ۵۲ نسخہ در .]

ادارہ خانہ

باب عالی جادہ سندہ دائرہ مخصوصہ

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مساکہ موافق آثار مع الممنونہ
قبول اولنور . درج ایدلہین
یازیلر اعادہ اولونماز .

کتابخانه

۱۳۳۰

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی ہفتہ لق مجموعہ اسلامیہ در

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

باش محمد
محمد عاکف

واللہ یمہدی من یشاء الی صراط مستقیم

سیدیل الرشاد

اخطارات

آدرس تبدیلندہ آریجہ بش
غروش کوندزلیدر .

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونہ صرہ
نومروسنی محتوی بولنسی لازمدر .

ممالک اجنبیہ ایچون آبونہ
اولالمرک آدرس لریک فرانسرہ
جادہ یازیلری رجا اولنور .

یازیلر کوندزلیدی زمان نہ
دائرہ اولیہ کت و اضحاً بیلدی رلی
اولنور .

بیوک خدمت ایتیش و روح سیدالانامی کندیگز دن خوشنود و راضی ایش اوله جقسکز. باقی احترام.

بحریه یوزباشیلر دن

روسیده تاتار مطبوعاتی

فاضل محترم عبدالرشید افندی حضرتلریته موقوعه دن کوندریان شو مکتوب روسیده کی تاتار مطبوعاتک نه سالدله بولوندیغنی کوستمک اعتبارله شایان دتیر.

محترم بابا منیر عبدالرشید ابراهیم افندی حضرتلری، مکتوب کیزی آلوب صحت خبر کزدن ممنون اولدم. تاتار مطبوعاتی کورمک آرزو ایتیش سکیز. مع التأسف شیمدیک کوندرمیه جکم. پوسته لک عدم انتظامدن طولای طوبالاش اسکی ملی غزته لر می یوق. شیمدی ایسه ملی غزته لر مرکز هبسی قایاندی. یکی بالسه ویکلره قویروق اولان تاتار کنجلی طرفدن چیقاریلنده اولان ادبدن محروم؛ امللری، فکرلری یک غدارانه اولان غزته لری تصادفاً اوقیورسه دم مال ایدندیکم یوق.

ایته دوره لرند تاتارلر میاننده نظره جاریه جق رضا، موسی، ضیا حضرتلری کی شایان تقدیر ذواتک ادبی، دینی بعض اثرلرندن بشقه هیچ برشی یوقدر. بالخاصه موسی جارالله افندی ک اصلاحات اساسلری نامنده غایت هم بر رساله لری وار که اون بش سنه طرفنده تاتارستانده جریان ایدن احوالی غایت کوزل تشریح ایتشد.

اجتماعی و سیاسی حاللر می تفکر ایدنلر می بولنیورسه ده، خدمت لرینک ثمره لری کوزو که جک درجه ده دکل. سوزجوق، لکن ایش یوق، نتیجه بوش. بو حال اسف اشتهاک سببی، نیم فکر مه کوره، معلوماتک آزلنی و تربیه ملیه نک یوقلنی اولسه کر کدر.

ملنک ترجانی اوله جق غزته لر منک قسم اعظمی دستور سنلک، مسلک سنلک، بلاسیله ملته خدمت ایدم جکاری برده، شخصی هجوملرله وقت کچیردیلر. هربری کندیسه مخصوص پارلاق شعارلرله اورته یه جیه رق درلودر لوجریانلر قایلیدیلر، ملنک منفعتی اونوتدیلر. مقدس وظیفه لری بر طرفه براقه رق معنایز شیلرله اوغراشدیلر، طور دیلر. ملتمزک خالنه مغایر جاهلان غرور ایله آتوب طوتدیلر. هر کسی اغفال ایتدیلر. تجربه سنلک نتیجه سی اوله رق نیجه فرصتار قاجدی. بزم تاتار ملتی بوانقلابده شاعر بوشکینک دیدیکی کی: «چاتلاق چناق» ایله قالدیلر.

اسکیدن ذات فاضلان کزک تعقیب یتدیکی کندیمره لایق معتدل سیاسی مسلک لک یوللر نی اداره ایدم جک تجربه لی ره برلرمز بولمندی. کنج لرمز، دریا قدر دعوالر، طاعن قدر کبر لرایله.

واراده شدن محروم، رأی غیر مسموع براسیر وضعتنده بولندیغنی ادعایه صلاحیت ویرینه جک اورته ده نه کی بر سبب واردر؛ بویله بر تحکم اساس اسلامه عطف ایدمک ایته نیورسه نیم اوقودیم قرآن «ولهن مثل الذی علیهن بالمرور» دیور. بو آیت اتم اسلامیه آره سنده حقوق زوجیت قواعدی قرارلاشد بر مشکن آرتق دینک قادینه ناچیز بر متاع، یا خود مستبد و جبار بر افندی ک اندم عاجز براسیر موقعی تعیین ایتیش اولدیغنی ادعا ایتک دینه بر بهتان محض دکلیدر؟

اوت مسلمانلر جهالتلری سببیه بوقانون علونک ده دیگر بر جوق امتالی کی احکامی تعطیل ایتیش اوله ییلرلر. اوصورتده ایسه قباحیت دینه دکل، کندیلرینه عانددر. وبوندن دولای مستحق مؤاخذه اولان دین دکل، کندیلریدر.

خلاصه نیم آکلادیغمه کوره شریعت اسلامیه نک قبول و تطبیق ایتیش اولدیغنی حریت حقوق انسانی مدنیه نک بتون شمعباتنده تصرف مطلق تأمین ایدن بر حریت اساسیه در. بعض نظرلرک متوجه اولدیغنی، استحصالی امرنده کنج لک باغیروب چاغیر دینی، جهاله محردینک تزویج نه یلشدیکی حریت محله ایسه فسق و فجور، خیانت خفیه، حقوق زوجیه عدم وفار ذائلنک مولدی اولان بر حریت ر.

عبدالعزیز چاویش

مکاتیب

فاضل شهیر فرید بک افندی حضرتلریته

محترم استاد، شیمدی به قدر مع التأسف لاریکزی اویمک شرفه نائل اوله مدم؛ سزی آنجق «دینی، فلسفی مصاحبه لر» نامنده کی کتاب مبارک کزله طانیورم. تلیدلریکزدن بری بکا او کتاب مستطابی ویردیکی اقشام هیچ یامادن صباحه قدر یتیردم؛ بو قلم و بو لسان ایله یازیش بر علم کلام کتابیز اولدیغنه تأسف ایدرک: «آه نه اولور، شو ذات محترم بر کتاب یازسه ده مسائل اعتقادیه می برر برر تشریح ایتسه!» دیدم.

سزی بک ای طانیسان آرقداشم بویله بر کتاب یازمایه باشلادیغکزی بکا تأمین ایتدی و بی سونیدردی ایدی. او کوندن بری بکلیورم، برشی یوق! شیمدی کچن هفته انتشار ایدن سبیل الرشاده «فرید» اسمی کورونجه هان آجوب مقاله یی باشدن باشه سوزدم؛ بر مقدمه کی تالی ایتدیکم بو مقاله فاضلانلری بکا بیوک امیدلر ویردی. ان شاء الله تمیلرم حصوله کلیر؛ مسائل اعتقادیه یی بو عنوان آلتده ذات فاضلانلر کزه مخصوص اولان لسان عذب الیسان ایله برر برر بزلره ییلدیرمک لطفنده بولور سکیز.

بیوک استاد! امین اولیکز که بوبولده کی نشریات کزله دین مییمز.

چوق اہمیت عطف ایدیور . بالخاصہ صدر اعظم پاشا ، اخلاق عمومیہ نیک کیتد کجہ یک زیادہ انحطاط ایتہ سندن متاثر اولویورلر . و بو حالہ قارشی ممکن اولہ یسہ جک ہر درلو تدبیری ال برلکیلہ اتخاذ قرار قطعی ویرمش بولونیورلر .

داسا آ بنم فکر مجہ اخلاق مسئلہ یلہ حکومت ہر وقت علاقہ دار اولمیدر . ہر مملکتہ حکومتلر خلقک اخلاق ، فکری ، حرکاتی اوزرندہ اجرای تاثیر ایدرلر . حکومتک بو تاثیر بالخاصہ بزدمک زیادہ در . حکومت ، خلقہ طریق مستقیم کویسترمک ، بو خصوصہ بالذات کندیس رہبر اولہ رق اخلاق عمومیہ نیک حاسی ، ضامن اولمہ مجبوردر . ہر بردن زیادہ بزم مملکتہ خلق محتاج وصایت و ولایتدر . عادتا افعال و حرکاتی ، حکومتک حرکاتہ تمامی تمامہ توفیق ایدر .

رجال حکومت و مدیران مملکت حسن مثال کویسترد کجہ ، عامہ ناس بوندن مطلق حصہ انتہائی آبر ، کویستریان مثالہ امتثال ایدر . خلاصہ فکر مجہ بزدم حکومتک مملکتہ قارشی وضعیتی ، عائلہ ایچندہ بد رک موقعی کی اولمیدر . بر پدر فصل افراد عائلہ سنک ، اولادینک مادی و معنوی تربیہ سندن ، سعی و غیرت سندن ، حسن حال و حرکت سندن مسئول ایسہ ، فصل کویستردہ جکی مثال ، صرف ایدہ کی مساعی ایلہ عائلہ سی افرادینک یوکسک بر تربیہ و اخلاق صاحبی اولمہ سنی تأمین ایدہ بیلیرسہ ، حکومتدہ خلق اوزرندہ کی نفوذی سایہ سندن عینی تاثیر اجرا ایدہ بیلیر ، عینی خدمتی کورہ بیلیر . بو نظریہ یک زیادہ اہمیت ویریورم . بناء علیہ نظارتدہ بولوندیغ مدتجہ بالخاصہ اخلاق عمومیہ ایلہ اوغراشہ جغ . ضابطہ نیک محافظہ اخلاق نقطہ نظرندن عہدہ سنے مترتب وظیفہ بی صولک درجہ دقت و اعتنا ایلہ ایفا ایتہ سنے سعی اولہ جغ . مثلاً اوتہ دہ بریدہ بر چوق قمارخانہ لراچیلدینی کوریلایور . فحش ہر کون براز دہا آرتیور . ضابطہ بولمہ قارشی لا قید قالہ ماز . ہلہ بعض برلردہ ، یکیدن عمومخانہ لراکشاد ایدلہ سنے مساعدہ ویرمش اولمہ سی بادی تأسفدر .

دارو بانک بر چوق متمدن مملکتلرندہ ، مثلاً پروسیادہ و سویجرہ نیک بر چوق قسملرندہ عمومخانہ کشادی قطعاً ممنوعدر . بو ممنوعیت ایلہ او برلردہ فحشک بوس بوتون اوکی التذینی ادعا ایدلہ من . فقط حکومت بو یولہ خلقہ سہولت کویستردہ جکی بردہ صعبوت کویسترمک و وظیفہ سنی ایفا ایتش اولیور . بزدمہ اوتہ اقتفا ایدہ جکیز . اخلاقزی بوزان ، یاخود اخلاق بوزولمہ سنی تسہیل ایدن ہر درلو اسبابی آزالتمہ چالیشہ جغز . بزدمہ عامہ ناسک فطرت و مزاجندہ حسن اخلاقہ میل دہا زیادہ اولدینی جہتلہ مساعی بزدمہ موفق اولمہ مزدمہ مأمولدر .

خیر ایچون چالیشانلر ہیچ شہ سز توفیقات السہیہ مظهر اولورلر .

کندی بینلرندہ بیک درلو منازعہ لر ، مجادلہ لر چیقاردیلر ؛ ملئک مقدس املی آتشلرہ یاقدیلر .

شو بر سنہ ظرفندہ تاتارلرک حرکاتندن بن کندی حسابہ مع التأسف بوندن فضلہ برشی اوکرہ نہ مدم و آکلایہ مدم . تاتارلر طرفدر بعض سیاسی مؤسسہ لر ترتیب و تشکیل اولنمشدی . مع التأسف آرازدہ تجربہ دیدہ آدملر بولونما سندن و معلوما تکز نقصان اولسندن طولانی ہیسی دوریلدی کیتی . پارہ لری . مصادره اولندی . اساساً صنعی اولدینی ایچون آنجیلہ سی ایلہ قایمہ سی بر اولدی . شو تقاید جیلک و مایمونلق ایلہ مودایہ اتباع ایدیلرک ہر شینک جنازہ مراسمی تمام اولدی .

روسیدہ مسلمان تجاری کندی حالتہ کورہ محاربہ زمانندہ اولدقجہ ، مهم وظیفہ لر کوردیلر . تاتارلرک الذمہ تجارتدہ اولماسہ ایدی استقبال ایچون ہیچ برشی امید اولنہ مزدی . تجارتلر ملت اوغورینہ خیلی فداکارا قلدہ بولندیلر . معلوما تکز اولان شو افواجق موسقوہ شہری بیلہ مؤسسات ملیہ منفعتہ یاریم میلون پارہ ویردی . عمریتلہ تجارتلر کندی حالتہ ، درجہ سنے کورہ وظیفہ سندن اہمال ایتدی . شیندی بشقہ نہ یازیم ؛ نصیب اولورده یاقین وقتدہ کلورسہ کز دوستلر کزی نمون ایدرسکیز...

۷ حرران ، ۱۹۱۸ موسقوہ ؛ غلصکیز

عارف

مطبوعات

اخلاق عمومیہ نیک اصلاحی لزومی و حکومتک وظیفہ سی

تسویر افکار رفیق محترمک محررلرندن بر ذات یکی داخلہ ناظری اولان اسماعیل جانبوات بکلہ بر ملاقات یاپیور . قانونی بلا استثنا ہر کسہ حرفیاً تطبیق ایتک شعاریلہ مشہور اولان ناظر یک اتندی متعدد مسائل حقندہ بیانات مہمدہ بولنیور . بزدمہ شیندی یہ قدر ایشلرک بحق انتظام آتندہ جریان ایتہ سنے باشلیجہ سبب ، قوانین موجودہ نیک ہیچ بر زمان تمامیلہ یعنی ہیچ براستنا قبول ایتمز صورتدہ تطبیق ایدیلہ مش اولمہ ، تطبیق دوشونولہ مش بولنمہ مسیدر . دیہ مرضک حقیقتی ، اساسی اورتہ یہ قویقدن سوکرہ متارالہ ، سقوط ایتمکدہ اولان اخلاق عمومیہ نیک اصلاحی ایچون حکومتہ ترتب ایدن وظائف حقندہ غایت مہم بیاناتدہ بولونمشلردر . بوتون اہل عفت و ناموسی یک زیادہ نمون ایدن بو بیانات عیناً نقل ایدیورز :

« ضابطہ نیک اصلاحی ایلہ علاقہ دار غایت مہم بر مسئلہ دہا وارکہ اودہ اخلاق عمومیہ در .

« اوت ، یا لکیز داخلہ ناظرکی دکل ، بوتون ہیئت حکومت بومسلہ یہ